

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 453/2018-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. decembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpených Mgr. Zuzanou Papšíkovou, Advokátska kancelária Zuzana Papšíková, s. r. o., Jégeho 8, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6 Co 505/2015 z 25. júla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. decembra 2018 doručená a 10. decembra 2018 doplnená sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 505/2015 z 25. júla 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) vo výrokovej časti rozsudku týkajúcej sa trov konania, v ktorej krajský súd rozhodol, že žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že vydaniu napadnutého rozsudku krajského súdu predchádzalo konanie na Okresnom súde Bratislava III (ďalej len „okresný súd“), v ktorom okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 45 C 161/2010-650 z 10. februára 2015 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), ktorým zrušil podielové spoluvlastníctvo medzi stranami sporu k špecifikovanej nehnuteľnosti a vyporiadal ho. O náhrade trov konania mal v zmysle § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) rozhodnúť do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, avšak proti rozsudku okresného súdu podali žalovaní odvolanie a okresný súd tak o trovách konania nerozhodol. Podľa názoru sťažovateľov žalovaní v odvolaní namietali rozsudok okresného súdu len vo veci samej. Keďže o náhrade trov konania nebolo rozhodnuté, odvolanie podľa obsahu sa podľa sťažovateľov výkonom o náhrade trov vôbec nezaoberalo a ani zaoberať nemohlo. Následne krajský súd napadnutým rozsudkom [vydaným už za účinnosti Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)] podľa § 396 ods. 2 CSP rozhodol aj o náhrade trov konania, resp. o nároku na náhradu trov aj pre prvostupňové konanie.

3. Sťažovatelia namietali, že v napadnutom rozsudku vo výroku o trovách konania ide o zmenu rozsudku okresného súdu v tom zmysle, že tento bol doplnený o výrok pojednávajúci o nároku na náhradu trov konania. Krajský súd pri vydávaní napadnutého rozsudku doplnil výroky aj o rozhodnutie o náhrade trov konania opierajúc sa o § 396 ods. 2 CSP v dôsledku zmeny rozsudku vo veci samej.

4. Podľa názoru sťažovateľov krajský súd napadnutým rozsudkom v časti o nároku na náhradu trov konania porušil viaceré atribúty práva na súdnu ochranu a na spravodlivý súdny proces sťažovateľov, najmä právo na náhradu trov konania, právo na riadne

a zrozumiteľné odôvodnenie rozhodnutia, právo na dvojinštančnosť konania a právo na ochranu pred prekvapivými rozhodnutiami.

5. V súvislosti s právom na náhradu trov konania sťažovatelia zhodnotili, že podľa ich názoru dosiahli plný úspech vo veci. Krajský súd v časti o vecných bremenách síce zmenil rozsudok okresného súdu, ale len v dôsledku toho, že v rozsudku okresného súdu chýbali slová „*in rem*“ vo výroku o zriadení vecných bremien, ale obsahovo ich zriadenie potvrdil. Keďže konečné rozhodnutie vo veci samej, ako aj napadnutý rozsudok krajského súdu mal korešpondovať s návrhom sťažovateľov, krajský súd sa tak mal odchyliť od bežnej a predvídateľnej rozhodovacej praxe súdov, keď napriek 100 % úspechu v konaní sťažovateľom náhradu trov konania nepriznal.

6. Sťažovatelia rovnako namietali nedostatočné odôvodnenie napadnutej časti rozsudku krajského súdu, ako aj právo na predvídateľnosť rozhodnutí. Sťažovatelia uviedli, že krajský súd odôvodnil svoje rozhodnutie len stručným konštatovaním, že pre čiastočný úspech vo veci nepriznal trovy ani jednej zo strán sporu. Krajský súd nikde neuviedol, v čom vidí úspech a neúspech tej-ktorej zo strán sporu, a z rozhodnutia nie je jasné, v akom pomere úspech a neúspech nastal. Podľa názoru sťažovateľov tak krajský súd vydal prekvapivé rozhodnutie.

7. V súvislosti s právom na dvojinštančnosť rozhodovania sťažovatelia uviedli, že v odvolacom konaní v dôsledku zmien právnych predpisov došlo k situácii, keď o náhrade trov je v dôsledku aplikácie § 396 ods. 2 CSP finálne rozhodnuté len v jednom stupni a neexistuje možnosť pre druhostupňový prieskum rozhodnutia.

8. Vzhľadom na uvedené sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej takto rozhodol:

«Základné právo sťažovateľov [redacted] a [redacted] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 6Co/505/2015-908 zo dňa 25.7.2018 konkrétne výrokom „Žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania“ porušené boli.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 6Co/505/2015-908 zo dňa 25.7.2018 v časti výroku „Žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania“ sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] náhradu trov právneho zastúpenia... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.»

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

11. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo

slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

13. Ústavný súd považuje rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania však v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho

vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. I. ÚS 40/2012, I. ÚS 630/2017).

14. Vo veci sťažovateľov podľa názoru ústavného súdu o takýto výnimočný prípad nejde. Sťažovateľmi namietané pochybenie všeobecného súdu nedosahuje podľa názoru ústavného súdu takú intenzitu, že by na jeho základe bolo možné spochybniť ústavnú regulárnosť napadnutého súdneho konania. Ústavný súd navyše pri posudzovaní námietok sťažovateľov vychádzal aj z princípu minimalizácie zásahov do právoplatných rozhodnutí iných orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 55/2011), ktorým sa vo svojej rozhodovacej činnosti dôsledne riadi.

15. Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj pri rozhodovaní o trovách konania musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o trovách konania musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle.

16. Ústavný súd dôkladne posúdil relevantné časti napadnutého rozsudku krajského súdu v kontexte všetkých v sťažnosti uplatnených námietok. Ústavný súd po dôkladnej analýze relevantných častí napadnutého rozsudku krajského súdu konštatuje, že nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého rozsudku krajského súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. V rámci rozhodovania o otázke priznania náhrady trov konania krajský súd uplatnil zákonom poskytovaný priestor na uváženie o možnosti aplikácie § 255 CSP, do ktorého ústavný súd nie je zásadne oprávnený vstupovať a nahradzovať prijaté právne závery.

17. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade neexistujú skutočnosti, ktoré by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie signalizovali možnosť vyslovenia porušenia označených práv podľa ústavy a dohovoru

napadnutým rozsudkom krajského súdu v označenej časti, a preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

18. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľov nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na konštatovanie porušenia označených práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave 19. decembra 2018